

FISKIVINNUPOLITIKKUR

UPPSJÓVARVINNA

Avreiðingarvirðið er farið úr 400 milliónum og upp í 2 milliardir, men landsstýrið vil ikki taka pengar fyri nýggju veiðirættindini

– Eigararnir av pelagiska flotanum hava seinastu fyra árin tikið 500 milliónir út úr feløgnum sum vinningsbýti. Framyvir kunnu teir taka umleið 5-600 milliónir út um árið, í øllum førum næstu 4-5 árin, sigur Kári Petersen

tikið alt yvirskotið út, so tað er sannlíkt, at teir gera tað framyvir eisini, sigur Kári Petersen.

Útflutningsvirðið hækkar

Útflutningsvirðið hjá pelagiska flotanum var 400 milliónir í 2008-2009 og kom uppá 1,03 milliardir í 2013. Frá og við í ár fer útflutningsvirðið at vera góðar 2 milliardir krónur orsakað av nýggju makrelavtaluni og endurmetingum av stovninum.

Tað er tí líkt til, at makrelveiðan í nøkur ár verður væl størri, enn hon hevur verið seinastu árin.

– ICES-fiskifrøðingar hava hildið makrelstovnin verið umleið 4 milliónir tons. Norðmenn halda hann vera umleið 9 milliónir tons. ICES mælti í fjør til, at heildarveiðan kundi vera 544 túsund tons. Nú heldur ICES, at ráðiligt er at fiska 890 túsund tons, sigur Kári Petersen.

– Hetta kundi verið eitt gott høvið til at sett gjald á tilfeingið. Avreiðingarvirðið

økist við 1.600 milliónum samanbórið við 2009, har tað lá á 400 milliónum, men hetta hevur ikki fingið politkarar at broyta kós.

– Føroysku politikararnir velja heldur at taka hesa upphædd frá Føroya fólki og geva eina milliardagávu til nakrar fáar ríkar reiðarar í staðin fyri at selja veiðirættindini og geva vanligum løntakarum ein skattalætta á 2.500 kr. um mánaðin, sigur Kári Petersen.

3 milliardir úr pelagisku vinnuni

Leggja vit tær 500 milióirnir aftrat, sum longu eru tiknar út úr pelagisku vinnuni, so eru vit uppi á 2,5 - 3 milliardum, sum nakrir einstaklingar kunnu taka sær til privata nýtslu bara í pelagisku vinnuni. Eru eigararnir umleið 10, so eru einar 275 milliónir krónur í part.

Kári Petersen sigur seg hava torført við at skilja, at politikararnir í Føroyum halda tað gagnar vinnuni í Føroyum, at nakrir fáir vinnulívsmenn fáa 2,2

milliardir. Hann hevur fyrr verið inni á, at mátin, sum fiskivinnan verður stýrd í Føroyum ríkar nøkur fá tilvildarlig fólki, og vit enda við at fáa eitt fámannað. Tað vil siga, at at nøkur fá koma at eiga milliardir

og harvið koma at eiga alt vinnulívið og koma at taka allar stórar avgerðir í samfelagnum.

– Tað hevði verið nógv betri fyri føroyska búskapin, um politikararnir tóku eitt tilfeingisgjald, sum svar-

aði til virðið á veiðirættindunum, og góvu fólki ein skattalætta uppá 5-600 milliónir. Hetta hevði merkt, at skatturin hjá vanligum løntakarum hevði verið um 2.500 kr. minni um mánaðin. Ein familja við tveimum inntøkum hevði sostatt kunna havt um 5.000 kr. meir í tøkari inntøku um mánaðin, sigur hann.

Vilja ikki loysa trupuleikan

Ein slíkur skattalætti hevði eisini økt keypsorkuna nógv í Føroyum og fingið virkseimið í gongd aftur og kundi fingið fólkastreymin at vent aftur til Føroya í staðin fyri støðugu fráflytingina, sum hevur kostað Føroyum 2300 nettofráflytingar seinastu 10 árin, heldur Kári Petersen.

– Niðurstøðan má vera, at meirilutin av føroyskum politikarum ikki vil geva Føroya fólki skattalættan, sum kann geva hvørjari familju 5.000 kr. eyka meira um mánaðin at liva fyri. Teir vilja

ikkí hava gongd á búskapin aftur. Teir vilja heldur hava fólkafráflyting enn fólkatilflyting. Meirilutin av føroyskum politikarum vil heldur geva nøkrum fáum ríkum reiðarum 5-600 milliónir krónur um árið komandi fyra árin, so teir kunnu heva sær 2,2 milliardir út úr fiskivinnuni, sigur Kári Petersen.

Jørgen Niclasen, figgjarmálaráðharri, hevur sagt, at tað ikki er gott fyri samfelagsbúskapin, at koyra eitt stórt tilfeingisgjald beinleiðis inn í figgjárlógina, men hetta nýtist ikki at vera nøkur forðing, sigur Kári Petersen.

– Tað er møguligt at gera hesar broytingar í stigum, og tað er eingin ivi um, at selir landsstýrið veiðurættindini til fiskivinnuna sum heild, er hetta ein varandi inntøka, sigur Kári Petersen. Tey tøluni, sum hann byggir útrokningarnar, sum her eru nevndar á, eru einans frá pelagisku vinnuni.

marjun@socialurin.fo

Vinningsbýtið hjá pelagiska flotanum

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Útflutningur av pelagiskum fiski	381	407	706	1102	1312	1346	2050*	2050*
Søla	548	443	776	1027	1075	1150*	1850*	1850*
Aðrar útreiðslur	238	167	266	379	428	430*	430*	430*
Starvsfólkakostnaður	180	141	237	306	319	345*	555*	555*
Avskrivningar	66	86	92	99	100	100*	100*	100*
Úrslit áðr. óvanligt	-34	0	160	235	214	275*	765*	765*
Óvanlig inntøka	312							
Skattur	49	6	30	48	46	61*	168*	168*
Úrslit eftir skatt	229	-6	130	188	168	200*	597*	597*
Vinningsbýti	74	70	125	151	146	150*	550*	550*
Eginogn	425	120	135	369	420			
Tøkur peningur	193	149	251	310	228			
Tal av skipum	11	9	8	11	11			

Keldur: Grannskoðaravirkid Januar, Hagstovan, tøluni fyri 2013 til 2015 eru egnar útrokningar

*METT

Kári Petersen, búskaparfrøðingur, hevur mett um avreiðingarvirðið í pelagisku vinnuni fyri 2014 og 2015. Harafturat hevur hann hugt eftir, hvussu nógv er tikið út sum vinningsbýti í fiskivinnuni sum heild og í pelagisku vinnuni seinastu 10 árin. Tølini skulu takast við tí fyrivarni, at summi reiðarafeløg hava eitt holdingfelag, har vinningsbýtið verður koyrt í. Tað kunnu tiskil vera gjørdar iløgur í vinnuna við hesum pengum uttan at tað sæst í roknskapinum. Hinvegin kunnu eisini stórar nøgdir av peningi vera tiknar út, uttan at tað sæst í tølunum, til dømis um skip verða seld við loyvmum fyri fleiri hundratals milliónir.